

Postoje a podvody manažerské minulosti¹

Maneggiare (italsky) — zacházet s něčím, zvláště řídit nebo cvičit koně.

Ménager (francouzsky) — opatrně užívat, hospodařit, šetrně užívat.

Tvrdošijný [dichard] — Jeho ne na otázku proč; zhroucení z upjatého držení.

Odpadlík [dropout] — Jeho ale na otázku proč; průlom udržováním kontaktu.

Politika a morálka existují odděleně. Každá z nich má své cíle a své vlastní prostředky. Jsou neslučitelné. Neexistuje žádná středová kompromisní pozice.
(Niccolò Machiavelli: *Vladař*)

Pokroku nedávám žádný strop.
(Alfred P. Sloan ml.)

Historie jsou kecy.
(Henry Ford)

*Dějiny mají mnoho lstivých chodeb, umných průchodů
a vyústění, našeptávají nám klamnou tížádnost,
svádějí marnostmi.* (T. S. Eliot: „Gerontion“)²

Historie není sbírkou faktů, ale pohledem do pohyblivého procesu života
(Siegfried Giedion: *Prostor, čas a architektura*)

Historie jako pozorovatelna změny

Současný kulturní historik může v minulých kulturách odhalit skryté faktory zrovna tak, jako jsou programy inovačních procesů schopny svými prostředky poznat

¹ „Postures and Impostures of Managers Past“, přetištěno z knihy Marshalla McLuhana a Barringtona Nevitta *Take Today: The Executive as Dropout* (Vezměte si dnešek: vysoký úředník jako odpadlík, 1972).

² In *Partina a jiné básně*, Praha, Odeon 1967, překlad Jiří Valja.

účinky každého dění dříve, než začne. Jde o metodu okamžitého testování procesů v řízených podmínkách. Když svá paradigmatata posuneme zpět, dostaneme „historii“; když je posuneme dopředu, dostaneme „vědu“. Tutéž moc vyvolat prastaré události má dnes například historik Eric Havelock ve své *Předmluvě k Platónovi*. Historie nabízí k pozorování modelů změny řízené laboratorní podmínky, stejně jako primitivní společnosti žijící v prehistorii (předgramotné době) poskytují postgramotnému člověku možnost pozorovat nejnovější technologie.

Takové bezprostřední vyhledávání spojuje prehistorii s posthistorií v komplexní přítomnost všech tradic.

*Bdělý a ostražitý stát ví o všem,
zrnko Plutova zlata neujde mu,
vidí až na dno nezbádaných hlubin,
čte myšlenky a někdy jako bůh
je ještě němě zří v kolébce myslí.*

(William Shakespeare: *Troilus a Kressida*, překlad Jiří Josek, 1986)

Americký výkonný úředník při střetu práce s rolí nyní zakouší evropskou „existenciální“ úzkost. Čím větší má odpovědnost, tím menší má moc, čím více zainteresovanosti, tím méně svobody.

Se zrychlováním změn dostává nyní management naprosto nové funkce. Zatímco navigace neznámými oblastmi se stává normální rolí výkonného úředníka, nově se objevuje potřeba nejen navigovat, ale i předvídat důsledky a jejich příčiny. Je osudné, chceme-li ve věku okamžitých rychlostí v naší rezonanční Zemi ozvěn „počkat a uvidět“. „Zpětná vazba“ závislá na zkušenosti je dnes příliš pomalá. O dění musíme vědět předem. Pro nové programování nad rámec ideologií je nutná „dopředu působící vazba“ znalosti, založená na modelovém poznání procesu. Co se vždy zdálo nevyhnutelné, dá se obejít.

NEJÍ UŽ TŘEBA COUVAT DO PREVENTIVNÍ BUDOUCNOSTI S POZDŇÍ LÍTOSTÍ
POKRYTOU PLÍŠNÍ.

1. Role se stává prací

PREZIDENT

Akademičtí historikové Fordovy doby se snažili udělat z historie vědu využitím srovnávacího procesu. Henry Ford začal vytvářet historii tím, že se zbavoval agrárního světa, který jej obklopoval. Byl jedním z největších tvůrců nových

vnějších společenských znaků a prostředí služeb. Zatímco měnil všechny modely současného světa a jeho historie, rázně odvracel svůj pohled od minulosti i od přítomnosti. V takovém duchu náměsíčné kompenzace vybuodoval v oku průmyslového maelstromu svou Greenfield Village.

Henry Ford, jeden z nejstarobylějších a nejkmenovějších průmyslových manažerů, byl opravdovým „prezidentem“. V hierarchii nebyli žádní další členové. Ford se zbavil konvenční organizační hierarchie, a tak se přirozeně uchýlil ke kmenové formě vlády dle praktik mafie. Předběhl dobu. Mohl si dovolit hodit historii do starého železa, protože historie byl on.

Na druhé straně automobilového průmyslu stál Alfred P. Sloan ml. z General Motors, jehož velice konvenční hierarchickou organizaci zobrazil podrobně Peter Drucker v *Pojetí korporace*. Sloan se svým archaickým snem o decentralizaci General Motors nechtě znovu nastolil ve své říši dvorský model manažerských bossů a autonomních skupin. Takový model obratem umožnil, aby se jeho představitelé považovali za „rytíře v blyštivém brnění“. Henry Ford se na tento svět po způsobu „dvora krále Artuše“ díval brýlemi Marka Twaina jako na naprostý nesmysl.

Zpětné zrcátko

Henry Ford spolu s Thomasem Edisonem vybuodoval Greenfield Village, nostalgickou evokaci agrárního světa, o který svými inovacemi přišli. Aby mohl Daniel J. Boorstin rekonstruovat stupně zabíjení, pohřbívání a monumentality, jimiž se Země blahobytu přeměnila v univerzální parkoviště, nemusel jít ve své práci *Představa, aneb Co se stalo s americkým snem* dál než do Greenfield Village. Extrémní formy městského decentralismu, vytvořeného autem, rychle vedly k extrémním formám manažerského centralismu. Tady se Ford se Sloanem rozcházel. Ford to viděl jako způsob posílení centralistického řízení, zatímco Sloan si vybral strategii decentralismu v souladu s pohyblivostí vozu.

Protože už jsme vymezili rozdíl mezi orálními a psanými modely sociálních a právních procedur minulosti, můžeme se na tyto tradičně protichůdné formy řádu uprostřed dramatu řízení našeho současného světa podívat ještě jednou.

Minimafie

*Z každého póru mu prýštilo kouzlo,
když po podlaze se jeho tělo sklouzlo.*

(*My Fair Lady*)

Satelity způsobily, že se z planety stalo globální divadlo vyžadující velkolepé programování, které daleko přesahuje všechno, na co kdy pomyslel starý dobrý Hollywood. Globální divadlo si žádá světovou populaci nejen jako diváky, ale i jako herecký soubor.

Tom Alexander napsal v červenci 1969 do časopisu *Fortune* článek „Nečekané výsledky projektu Apollo“. Na jedné straně popisoval extrémně rozšířené a hierarchickou a specializovanou organizaci, která se podílela na projektu, a na druhé straně všechny složky integrální „hudební“ organizace, které se vyvinuly do neočekávaného druhu „NASA mafie“.

Chomout a třmeny jako extenze člověka

Machiavelli je dnes stejně zastaralý jako Gutenberg, z něhož vychází „Starý Nick“ byl mezi prvními, kdo pozoroval psychické a sociální zlomy, které vyplynuly z abecedy („všebecedy“)³ zrychlené novým tiskem. Zeptejme se, jaké pojednání mohl napsat stejně bystrý pozorovatel v době, kdy byly chomout a třmeny ještě nové. Lynn White v práci *Středověká technologie a společenská změna* podrobně rozebírá politické a městské revoluce, které z těchto středověkých novinek vycházely. Třmeny vytvořily feudální systém, zrevolucionizovaly vlastnictví pozemků a všechny struktury společenské moci. Z rytíře se stal nepřemožitelný tank.

S koňským chomoutem přišla „koňská síla“ a zemědělská a dopravní revoluce. Nová města, nové trhy, Gutenberg a střelný prach rozstřílely tyto struktury na kusy jen tím, že je zrychlily a specializovaly. Intelektuální hloubání těch, kdo byli u moci, se od nejstarších dob točilo kolem dokonalosti přirozené krásy. Zlom mezi chápáním přírody jako krásy a využíváním přírody jako zdroje moci a bohatství přišel náhle a v šestnáctém století vedl ke spojení hybné síly s tiskem, což přetrvalo až do počátku devatenáctého století.

Valihrač⁴: čínské vejce na zádech obchodu

.../ průlom po dlouhém narůstání napětí, jako když rozvodněná řeka rozvalí hráze nebo jako průtrž mračen .../ V životě každého člověka to znamená dobu, kdy se podřadní lidé začínají postupně vytrácet. Jejich vliv je na ústupu. Jako výsledek rozhodného činu se uskutečňuje změna podmínek, nastává průlom .../

(I-fing)

³ Angl. „alforabit“ — Joyceův výraz z *Plaček nad Finneganem*, který znamená „všechno v kousku“ neboli „všebeceda“. [pozn. red.]

⁴ Angl. Humpty Dumpty — tedy postava z Lewisovy *Alenky*, současně postava v anglické dětské hance, která spadla ze zdi, rozbila se a již se nedala spravit (pan Vajíčko). [pozn. red.]

Příběh pádu Valihracha nacházíme ve veškeré klasice šestnáctého století, od Moreovy *Utopie* přes *Dona Quijota* až po Shakespeara. Celý Shakespeareův svět se zabývá nešťastným rozpadem osobní víry a loajality a vzestupem machiavelistických Jagů, Edmundů a Macbethů. Shakespeareovi se zdálo, že dobu harmonie a hudby vystřídali vypočítaví dobrodruzi, uchvatitelé a oportunisté:

*Vždy, když je ořesená autorita,
po jejíchž stupních pouze lze jít vzhůru,
podniku hrozí krach. Čím byly by
hodnosti na školách, cechovní řády,
pravidla řídicí zámožský obchod,
nároky prvorozených či výsady
patřící věku, stavu, zásluhám
bez autority, jež k nim náleží.
Odstraňme kázeň, povolme tu strunu
a běda! Jaká kakofonie!
Všechno se zboří.*

(William Shakespeare: *Troilus a Kressida*, překlad Jiří Josek, 1986)

Předgutenbergovský svět považoval rezonanci a hudbu za fyzickou základnu společenského řádu. Drama šestnáctého století, které se dnes hraje pozpátku, spočívalo v posunu od plnění celospolečenské role k vlastnímu individuálnímu zájmu a soukromým cílům. Návrat k rezonanci jako k fyzické základně bytí prosazuje nyní věda a uskutečňuje jej okamžitou soustavou elektrických obvodů.

Nadčasová přitažlivost prince Hamleta jako hlavy státu spočívá v tom, že se zmitá mezi svou společenskou rolí prince a novou politikou osobní moci silných typů, jako byl Fortinbras. „Vícerozměrnost“ souvisela v novém tiskovém věku masové produkce s taktikou „rozděl a panuj“. Machiavelli viděl, jak uniformní opakovatelné výrobky tisku vytvořily univerzální trh pro jednotné ceny. Viděl, že se tento princip také rozšířil o cílevědomé lidi zapojené do specializovaných činností vytvořených Gutenbergovou technologií: „Každý člověk má svou cenu.“ Za těchto podmínek nešlo o cynický postřeh.

Learovo dilema

Král Lear je jako Hamlet, snaží se to hrát na obě strany. Je patetickým příkladem člověka, který se snaží „být u toho“, ale jemuž schází povědomí o machiavelistických důsledcích nových forem delegované autority.

Padouch Edmund je Machiavellim hry. Je prostoupen novou myšlenkou *vícerozměrnosti* jako mocenským cílem (*l'esprit de quantité*), jenž se stal základem nové myšlenky „svrchovaného státu“. Zatímco středověký monarcha si musel „nasažit“ své poddané jako svou „společenskou masku“, renesanční panovník ovládal své lidi v rámci vizuálních a zeměpisných hranic.

KRÁL LEAR JE PRACOVNÍM MODELEM PROCESU
OBNAŽOVÁNÍ, PŘI NĚMŽ LIDÉ PŘECHÁZELI
ZE SVĚTA ROLÍ DO SVĚTA PRACOVNÍCH ÚKOLŮ.

Král Lear je svého druhu podrobnou anamnézou lidí, kteří přecházejí ze světa rolí do nového světa pracovních úkolů. Jde o proces oddělování a obnažování, který s výjimkou umělecké vize nenastává okamžitě. Shakespeare však pochopil, že v jeho době již nastal. Nemluvil o budoucnosti. Starší svět rolí však zůstával dále přítomen jako duch, stejně jako i po století elektřiny Západ stále pocituje přítomnost starých hodnot gramotnosti, soukromí a samostatnosti.

(Marshall McLuhan: *Gutenbergova galaxie*)

Stát jako umělecké dílo

Když se starý středověký svět organické soudržnosti rozevřel, spatřil Machiavelli a mnozí další možnost zacházet se státem jako s uměleckým dílem. Jacob Burckhardt napsal na toto téma celý svazek, aniž by věděl, že se každá stará struktura stává automaticky uměleckým dílem. Zkrátka, machiavelisté se dívali zpět na středověk renesančními brýlemi. Všechny utopie jsou představami bezprostředně předcházející společnosti, projektované do budoucnosti. Taková je Moreova *Utopie*, stejně jako Orwellova antiutopie *1984*. Samuel Butler vyjádřil toto dilema v nadpise své práce *Edkin*, a to tím, že název hláskoval pozpátku.⁵ Veškerá moc se stala maškarádou padělků a fikcí. Ztráta tradičních forem identity a loajality osvobodila všechny tak, že se stali izolovanými osobami ve hře někoho jiného. Oblíbeným označením pro tyto nové dobrodruhy se stalo „čestní lidé“. Shakespeare je ztypizoval v „čestném Jagovi“, „čestném motoru“ moci a intrik, tvůrci „jasného důkazu“.

⁵ Angl. „Erewhon“, analogicky česky „Edkin“, tedy „Nikde“. [pozn. red.]

2. Nové se znovu vrací ke starému

Manažer z doby kamenné

Když Gutenbergova technologie odepsala středověký svět, rozšířila lidské možnosti urychleným zpřístupňováním informací. Středověká písařna neměla prostředky k tomu, aby se vyrovnala s celým starověkem, ale Gutenbergův tisk hodil celou starověkou klasiku renesanci do klína. Uskutečnily se orgie pohanství a začaly se napodobovat starověké styly prózy, oděvu a umění.

Pope zaznamenává ve své satirě *Hlupáda*, že Gutenbergův vynález vedl nakonec k takové hojnosti knih, jež se podobá nabídce v supermarketu a jež stáhla lidskou inteligenci do bažin a zamlžila lidský rozum mraky inkoustu. „Rovnováha“ mezi „hardwarem“ a „softwarem“ sedmáctého století rychle ustoupila triumfu „hardwaru“ osmáctého století, jenž je znám každému školákovi, který si přečetl Goldsmithovu báseň „Opuštěná vesnice“. Ještě chmurněji, než to vyjádřil v pastorálním žalozpěvu geniální Ir, se však na tuto změnu díval William Blake.

USA jako minulé i současné laboratoř sociálních experimentů

To je téma Petera Farba v jeho spise *Vzestup člověka k civilizaci na příkladu severoamerických Indiánů v období od pravěku k nástupu průmyslového státu*:

Severní Amerika je téměř nejideálnějším místem na světě pro pozorování vývoje lidské společnosti a zvyků, institucí a víry, neboť ty jsou zde odhaleny s jasností vědeckého pokusu. Příběh Indiánů Severní Ameriky poskytuje člověku živoucí zkoušku, v níž jsou dobře známy směsi, z nichž se pokus skládá, okamžitě reakce, které proběhly, i konečné výsledky.

Elektronický věk, který způsobil, že věk průmyslového „hardwaru“ a organizační žebříček zastaraly, neočekávaně zachránil nejprimitivnější a nejstarobylejší kultury mnoha dob a míst. Pohltilo nás nové prostředí předgramotných forem. Tak se uzavírá kruh naší cesty přes

Zase DÁL — zase ZPĚT — zase STOP⁶

⁶ Originál „OFF-Again — ON-Again — FINN-Again“ obsahuje narážku na *Plačky nad Finnegamem*. [pozn. red.]

Existují jenom dvě základní extrémní podoby lidské organizace. Mají četné odchylky neboli „různobarevné“ formy. Tyto extrémní podoby jsou *civilizovaná* a *kmenová* (oko a ucho): cromwellovský specialista a účastný Kelt. Jenom civilizovaná forma je ve své činnosti fragmentární, ať už v obchodě nebo v politice či v zábavě. Z toho plyne anarchie současného světa, kde všechny tyto formy koexistují.

Model společenské organizace a řízení má v závislosti na materiálech, a tudíž na technologiích dostupných lidstvu, divoké výkyvy mezi důrazem na individuální podnikavost a ctnosti a důrazem na úzce propojenou a emocionálně účastnou skupinu. V mnohotvárném rozsahu moderní obchodní struktury se tyto dva extrémy mohou projevit na různých úrovních téže organizace. Ve stínu starého organizačního stromu mohou růst kmenové zájmové skupiny. Takové skupiny můžou pěstovat telefon, zvláště když se ve velkém děje odposlouchávání telefonů. Orální substrukturní *půda* rychle podkopává organizační „strom“.

[Podle zákona změny] věci nemohou být u konečné dokonalosti věčně.
Ale i odpadání, dosáhne-li vrcholu, přivodí zvrát.

(I-ſing)¹

V témže kontextu čtyři tisíce let staré příručky o řízení se vysvětluje, že inovace „vskutku řídí veškeré dění, ale nikdy nefunguje navenek jako vůdce. Tudíž opravdová síla je ta, jež se, pohyblivá a skrytá, soustřeďuje na práci, aniž by byla viditelná navenek“. V nových situacích je ve skutečnosti vidět duch starých situací. V televizi je vidět film. Na teletextu je vidět staré psané slovo. Skrytou silou změny je nová rychlost, která mění souřadnice síly. Nová rychlost vytváří nové skryté *pozadí*, proti němuž se staré *pozadí* stává odpadlou *figurou*. Funkcí odpadlíka je odhalit nové skryté *pozadí* nebo prostředí. Tento vývoj se může uskutečnit buď jako individuální, nebo jako společenský. Úlohou typického „nenadálého návštěvníka“ nebo konzultanta je podepřít padající základy. Freud přišel příliš pozdě na to, aby zachránil nukleární rodinu. Odhodila ho nukleární energie.

SKRYTÍ PŘEMLOUVAČI A FRUSTROVANÍ RADIKÁLOVÉ

Všechny manažerské teorie a politické ideologie kopírují bezděčný proces. Idealisté sdílejí se zkušenými praktiky své doby neduh nahrazování vjemů myšlenkami. Idealisté i praktiky se zaměřují na střet mezi minulou zkušeností a budoucími

čili, které zatemňují obvyklé, ale skryté procesy současnosti. Idealisté i praktiky ignorují fakt, že *dialog* jako proces vytváření nového přišel dřív a přesahuje změny „ekvivalentů“, jež pouze odrážejí nebo opakují staré.

Minulost je doba minulá²

Nového odborníka smetla i se starým výkonným úředníkem záplava komedií. Nové informační a podnikatelské prostředí odkrylo obrysy těchto stárnoucích typů současně s tím, jak satelity vytvořily náhlé a univerzální povědomí o „znečištění“.

VYMÍRAJÍCÍ LIDÉ, SPOJTE SE,
UTVRZOVÁNÍM KATEGORIÍ NEMŮŽETE ZTRATIT
NEŽ ZMĚNU.

Ztracená styčná plocha

Francouzští revolucionáři byli rozhodnuti zrušit *zastaralý režim*, který se už dávno před rokem 1789 stal rokokovou maškarádou. Stará feudální hierarchie kostýmů a rolí musela být za každou cenu odvržena. *Le grand monarque* byl se svou suitou porcelánových pastýřek smeten, aby udělal místo pro *l'empereur*, jehož ohromná soustředěná moc nepocházela z feudálních penězů sedláků, ale z kanoňů a „hardwaru“ nové střední vrstvy továrníků. Titěrnou a pomalu se pohybující byrokracii Bourbonů nahradila rychlost výroby a silničního pohybu Napoleonových legií. Napoleon zavedl semaforový telegrafní systém, který mu umožnil v čtyřhodinových intervalech komunikaci s Římem. Řídil armádu a zemi jako centralizovanou průmyslovou společnost. K získání rychlosti a pohodlí na cestách vymyslel pravidlo používání pravé strany. Zavedl fragmentární jednotu „metrického“ systému a rychlý občanský zákoník.³ Staré zvykové právo zmizelo pod monumentálním katafalkem klasické obřadnosti a senátorské vážnosti. Jakobínské rovnostářské sny byly vesele obětovány kvůli *la gloire et l'honneur de la patrie*. Idealisté bojovali za svobodu a rovnoprávnost a získali vojenský stát, který nabízel kariéru talentům. Napoleon předjímal pozdější organizační systém s „administrativou a směrnici“ a vyhlásil, že každý voják má právo vidět ve své staré torně maršálskou hůl.

¹ I-ſing: *Kniha proměn*, Praha, Maxima 1995, s. 243, překlad Oldřich Král.

² Angl. „Pastimes Are Past Times“, jazyková hříčka, která též může znamenat „rozptýlení se rozptýlilo“. [pozn. red.]

³ Míněn „Code civil“ (1804), známý též jako „Code Napoleon“. [pozn. red.]

To byl viditelný vývoj, který zvrátil sny *avantgardy*. Daleko rafinovanější síla pak tkvěla v celém zrychlování nového průmyslového „hardwarového“ komplexu.

3. „Pozadí“ přetváří „figuru“

Skrytá prostředí přetvářejí své tvůrce

Extrémní specializace průmyslové výroby vedla v Evropě i v Anglii k impozantnímu návratu středověké senzibility v umění, řemeslech a v náboženství. Tak vzniklo nové skryté *pozadí*, které vstoupilo do obrušujícího rozhraní s výraznou *figurou* nového dominantního industrialismu. Tato skrytá činnost konce devatenáctého století má svou paralelu v současnosti, v elektrotechnickém procesu návratu ke kmenovosti. Zatímco rozdělení kmenovosti je bez ohledu na zeměpis nebo ideologii považováno ve všech zaostalých oblastech za nejvyšší prioritu civilizačního pokroku, odehrává se také doplňkový a skrytý proces návratu ke kmenovému řádu, který je nezávislý na osnovatelích i na plánovačích, na ideologii nebo na zeměpisu. Nejstarší společnosti dnes začínají s naší nejnovější elektrickou technologií. O tisíce let míjejí civilizační fázi, na niž se soustředila energie Západu, a noří se ještě hlouběji do svých vlastních kmenových tradic.

Nečekaným důsledkem zničení feudálního systému byla renesance neboli znovuzrození pohanské starobylosti. Návrat pohanských bohů a pohanského humanismu nebyl cílem žádného z reformátorů. Lutherové a Kalvíni usilovali o očistu církve od vrstev politických nečistot. Na cestě k prvotní jednoduchosti se setkali s početnými schismaty a dogmatickými zvláštnostmi jako s dominantními *figurami* svých činů. Skrytým *pozadím* bylo ohromující nové hledání pohanské starobylosti prostřednictvím technologie tisku. Vlastní technologický nástroj individuálního „vnitřního světla“ a osvobození je ponořil do nového prostředí obyčejných utilitárních cílů.

Nenáviděné obležení protikladů.

(John Milton: *Ztracený ráj*)

Totéž nenáviděné obležení protikladů a dramatických zvrátů se v našem století odehrálo ve východním středověkém divadle Romanovců. Rusové setřásli feudální hegemonii Romanovců a chopili se nejnovějších prostředků západní organizace průmyslové výroby. Heslem se stalo:

DOHNAT A PŘEDEHNAT!

Zrovna když se Západ vrhal na Východ a když si osvěcené duše buď zamluvily cestu do Indie, nebo, jako Yeats, již byly na pouti k Byzanci, vydali se kulturní antropologové jako sir James George Frazer znovu nalézt Velkou Matku a mytické postavy archaického vědomí. Antropologové si ale nevšimli, že tyto formy vědomí pronikly do všeho ještě před jazzovým věkem ve dvacátých letech dvacátého století. Okamžitý telegraf zavedl takové způsoby společenského pořádku, jež později dovedly rozhlasové vysílání až k Hitlerovým pecím.

Tentýž krutý paradox se nyní dotýká amerického černocho, jehož jazzové rytmy poprvé v dějinách sjednotily kultury celého světa. Od téhož černocho se nyní očekává, že poté, co vytvořil univerzální kulturu kmenového jazzu, „splyne“ s gramotnou subkulturou.

James Joyce to všechno vyjádřil ve větě o hrdince *Plaček nad Finneganem*. Je to Anna Livia Plurabella, hudební matka všech forem, skryté *pozadí* bytí:

Mušličkomořská hudba zní tokem řeky odlivem a přílivem.

Skryté *pozadí* a síla antropologického počínání, stejně jako obchodní svět zákazníka-výrobce, spočívají v moci okamžité elektrické komunikace, která může všechny věci navrátit do všezahrnující přítomnosti. Zahnutím všech lidí do všech lidí, elektrickým prodloužením jejich vlastního nervového systému, dělá nová technologie z *figury* primitivní společnosti univerzální *pozadí*, jež pohřbívá všechny předchozí *figury*. Naivitě antropologů v „bezpečí“ civilizační gramotné ohrady znovu a znovu odpovídají rádooby inovátoři, kteří míří za specifickými cíli:

ERLE STANLEY GARDNER

NEJPRODÁVANĚJŠÍ SPISOVATEL SVĚTA MRTEV

(*Star*, Toronto 12. března 1970)

Tvůrce Perryho Masona cítil často ironii své situace. Rozhodl se psát, aby měl dost času na lov a rybaření, a pak strávil celý život tím, že diktoval týmu sekretářek. Skrytým *pozadím* tohoto stavu byly právě lov a rybaření. Jeho hrdina, Perry Mason, je na plný úvazek lovcem a rybářem lidí i stopařem. Hlavní podobou lovce na novém elektrickém *pozadí* telefonu a televize je detektiv, tajný agent.

Lovec a detektiv: postojte a podvody

V jednom dobrodružství Sherlocka Holmese se jeho oběť brání, když Holmes tvrdí, že ji viděl na určitém místě. Oběť ironicky odpovídá: „Viděl jsem, že za mnou

nikdo nejde." A Holmes k tomu dodává: „A to pravděpodobně uvidíte vždycky, když vás budu sledovat.“

Polovina světa se dnes zabývá tím, že druhou polovinu světa drží „pod dohledem“. To je ve skutečnosti problém věku „softwaru“ a informací. V předchozím věku „hardwaru“ drželi „majitelé“ světa „nemajetné“ pod „dohledem“. Tento starý rajón pro polky se nyní přesunul do světa populární zábavy. *Policejní stát není žádné umělecké dílo, žádný byrokratický balet rozvlněných sirén.* Takto můžeme pochopit, že špionážní aktivity našich přečetných „zkoušených“ agentur lovců lidí jsou nejen zastaralé, ale i nadbytečné a nepřípadné.

GALLUPUJÍCÍ¹⁰ ŠPIONÁŽ VYTVÁŘÍ NEOSOBU:
ČLOVĚKA, KTERÝ NIKDY NEEXISTOVAL.

POSTOJE A PODVODY JAKO ZPŮSOB ŽIVOTA
NYNÍ SPLÝVAJÍ VE SVĚTOVÉM DIVADLE.

¹⁰ Narážka na amerického statistika a sociologa Georga Horace Gallupa, představitele výzkumů veřejného mínění. [pozn. red.]